

Nro. 7.

A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Indult Bétsből, Kedden Januarius 24 ik napján
1824 - ik esztendőben.*

B é t s .

Kegyelmelen uralkodó Felséges Fejedelmünk ,
uralkodásának első pillantnjától fogva akarván a'
hadi érdemeket és szembe tűnő virtusokat illendő-
képen meg jutalmaztatni: ezen Felséges gondosko-
dásának , a' Kir. Testörzö Nemes Magyar Sereg-
nél második Hadnagyságot igen ditsiretessen vi-
selt érdemes Hazánkiában Titt. S z a r v a l s y J ó-
s e f Oberster Urban is nyilvánosságá tette , a' kit
a' Cs. Kir. armádiánál 26 esztendőig tartott hű-
séges, halznos, és sok történetekben szembe öt-
lött hadi, és a' Kir. Testörzö Nemes Magyar Se-
regnél 13 esztendeig folytatott hív szolgálatjaira
nézve, azon Nemes Seregnél második Fel. Had-

nagygyá, 's egyszersmind Generál-Majorrá tenni méltóztatott kegyelmessen. — Ezen kedves vitéz hazánkfia Felséges Fejedelmünk, 's Nemes Hazánk mellett tett hív szolgálatjának, 's tündöklő érdemeinek, a' mejjénn függő Mária Terézia vitézi Rendjének kis kereszte nyilván való bizonyosága, melly azoknak a' hadi tiszteknek szokott adatni, a' kik az ellenség előtt magokat mások felett meg különböztetik.

A' Fels. Kir. udvari Magyar Cancelláriánál néhány éztendeig Honorarius Concipistaságot viselt érdemes hazánkfia, Titt. K á s z o n y i D a n i e l Ur, szép talentomaira, és a' Fels. Kir. szolgálatban mutatott hűségére 's szorgalmatosságára nézve, Ordinarius Concipistává, ugyan azon Fels. Cancelláriánál Izámos éztendőkig esküdt Notariuságot viselt derék hazánkfia, Titt. V e r e b é l y i J ó s e f Ur, hasonlókép, en szép tulajdonágaira nézve, az Expeditoatus második Adjunktusává nevezetett.

A' Párisból Pétersburg felé utazó, 's ezen útjában néhány napokig Bétsben megállapott, Orosz Minister Gróf M a r k o w, több versben vólt egygyütt Cs. K. Statusminister Gróf Kobentzel ó Excellentiájával, valamint szintén a' több Ministerek-nél tartatott társaságokban is meg jelent; tsak a' Fr. Követhoz nem ment.

P á r i s b ó l olyan hír érkezett ide, hogy az Első Konzúl és a' Pruszszus Udvar között tökéletességre ment légyen végezetre az a' régen folyó alkudozás, a' melly szerént már most a' Hannoverai Választó Fejedelemséget a' Fr. seregek oda hagyni fognák, és Pruszszus fegyveresek foglalják el.

Nagy Britannia.

London, Dec. 31-dikén. Nékünk jó levelezőinknek kell Fr. országban lenni. A' mi Országlóizékünk hiteles tudósított a' felől, hogy az Első Konzul B o u l o g n e felé fogná útját minden órán venni, oly véggel, hogy a' Fr. feregeknek hajóra lejendő ülések eránt maga tegye meg az intézeteket. Erre nézve minden felé, valamint a' tengeren lévő hajóinkhoz, úgy szintén a' partokon tanyázó fegyveres népeinkhez is, rendelések küldettek sietséggel, hogy az ellenség' mozdulásaira vigyázzanak, és minden esetre készen álljanak. Tudjuk, hogy a' főbb akadály, a' mely miatt a' nagy expeditziónak hajóra való ülése mind ez ideig gátoltatott, a' vólt, hogy a' nagyobb hadi hajókból álló ellenséges hajós sereg a' B r e s t i kikötő helyből az ott oláikodó Admirál Kornwallis hajós serege miatt, ki nem evezhetett: és hogy mihelyest ez az akadály elhárítottódna, a' Frantziák azonnal mindent el fognának követni, hogy oly rég főzött plánumjokat munkába vehessék. Az akadály már most elhárítottódott. Dec. 25-dikén rettenetes szélvész támadván, kimondhatatlanúl kegyellenkedett tengeréinken. Dec. 27-dikén hasonló szélvész következvén, minekutánna 26 dikban estve D o r i s nevű Fregátunk a' Plymouthi kikötőhely' torka előtt megjelent volna, olyan jelt adott, hogy hadi hajóink terhes környúlállások között volnának, 's nevezetesen az egygyik Ofztályoknak segedelemre volna szükségeket. Azonnal el isküldödték néhány üres hajóink, minden féle hajóhoz való készületeket, vasmatkákat, köteleket, vitorlákat, 's egyéb e' féleket vívén, a' nyo-

moruságban forgóknak fedelmekre. Más nap a' Cadsandi öbölben mutatta meg magát hajós seregünknek egy 11 Linea hajókból álló olztálya. Többire csak vitorláik's arbotzfáik rongyolódtak meg. A' hajók' derekaiknak nem sok bajok van. Tsak az egy 84 ágyus Imperueux hasadozott úgy annyira öfzfe, hogy kevés híjja, hogy el nem süllyed. A' Royal-Souverain is tsak a' Fregát Doris fedelmével juthatott el partjainkhoz, a' mellytől haza késértetett. A' 110 ágyus Páris, a' mellyen maga Admiral Kornwallis ül, Dec. 26 dikán a' Lezard foka táján mutatta meg magát. Előbb azt gondoltuk felölle, hogy ismét Brest eleibe evez vízfza: hanem a' Boadicea nevű Fregáttól, a' melly kasonló képpen igen meg rongáltatva érkezett haza a' Plymouthi kikötőhelybe, úgy esett azután értésünkre, hogy más két Linea hajókkal egygyütt, a' Páris is a' Torbay kikötőhelybe evezett volna bé. Olyan nagy és kemény szélvész uralkodott, hogy hajóinknak a' tengeren megmaradni egyátallyában lehetetlen lett volna. Az ellenség partjaihoz kellett volna tsapódniok. Nyoltz Linea hajóink felől tsakugyan nem vagyunk még is bizonyosok, hogy bé eveztek é ezek is valamelyik kikötőhelyünkbe? vagy pedig akár mi nagy veszedelemmel is Brest előtt megállottak? Az Irlandiai partok mellett álló két hadi hajós tsoportjaink azonközben, oly erővel vannak, hogy a' Bresti ellenséges hajós feregnek minden időben megfelehetnek. Ide járul továbbá, hogy a' melly szörnyű szél a' mi hajóinkat a' Frantzia partok mellől el kergette, olyan oldalról fútt, hogy az alatt a' Frantzia ha-

jós sereg sem evezhetett volna ki veszedelem nélkül. A' Havrei kikötőhelyet is oda haryni kéntelenítették vala hadi hajóink, a' nevezett két napokon dühösködött szélveszek miatt."

Az a' Szabadság' süvege, melyet a' Frantziák, midőn a' Bonaparte' vezérlése alatt Egyiptomba kifzállottak, az Alexandria mellett lévő Pompéjus ofzlopának tetejére helyheztek volt, 's a' melly, idővel az Anglus seregek' kezire került, ezen napokban a' Britanniai Muzeumba tétetődött bé különös czeremoniával.

Frantzia Respublika.

Páris, Jan. 9-dikén. — Bár mi nagy légyen már is a' nagy expeditzióhoz készült, laposs, szállító, és minden egyéb namű apró hajók száma: tsakugvan még is újonnan readelélt adott ki az Első Konzúl, hogy a' jövő Martziusig még többeket, és oly Tokat tsináljanak, a' mennyit tsak lehet.

Bizonyosan tudják itten már, hogy az a' rettenetes szélvész, a' melly az országnak belső részeiben Dec. 28 dikán uralkodott, a' tenger partjaira nem terjeszkedett ki mindenütt azon mértékben. Következésképpen az Admirál Cornwallis vezérlése alatt lévő Anglus hajós sereg is még mind Breff előtt áll vigyázaton. Úgy látszik, mint ha ez a' környülállás lett volna a' valóságos oka, annak, hogy a' nagy expeditzióból mostanában semmi sem lett. Ha, mind a' mi partjainkon mind az Anglus partokon olyan mértékben uralkodott volna Dec. 28-dikán ez a' szél, mint Párisban és az Országnak egyéb belső vidékein: az Anglus ha-

jók, a' mellyek a' tengeren olázkodnak, sz'zeron-
tatván, az expeditzió munkába vétetődhetett vol-
na. De így el kellett neki kedvezőbb időre ha-
lafzódni: a' melly alatt azonközben a' készületek
naponként tökéletesülnek és rettenetesülnek." —
(Ezt a' Párisi tudositást a' fellyebb való Londo-
nival özfze hasonlítván, rendes megjegyzéseket
tehetnek belőlök az olvasók. A' kettő, eilentmon-
dani láttatik ugyan egymásnak: hanem az is igaz
más felől, hogy a' Londont levél szerént Dec.
25-dikén és 27 dikén volt Anglia és Fr. ország kö-
zött a' nagy szélvész: a' Párisiak ellenben csak
azt írják, hogy a' melly szélvész nállok beon az
ország' belső részein 28 ikban uralkodott, nem terje-
dett ki a' tenger partokra. — De, hát ezt hogy kell
magyarázni, hogy az Anglis tudostó szerént a' Corn-
wallis' hajói, a' mellyek Brett előtt állottak, onnét
a' szelek által elhajították? Frantzia irók sze-
rént pedig, most is ott írásálnak?) —

Az Első Konzúlnak a' tenger parton való, ke-
vés ideig tartott foglalatoşkodásairól, ilyen tudó-
sításokat olvasunk:

„Boulogne, Jan, 4 dikén. Az Első Konz-
zúl tegnap reggeli 8 órákor, Vimille és Vimereux
nevü két új kikötőhelyeinket vette szemügyre. Az-
után a' maga hadi kajbájában, a' mely a' harma-
dik Osztálynál kézzitett számára, fölöstökömöz-
vén, lóhátan Calaisbe utazott. Utj űekere az
alatt Marquiesében várakozott. Estvére vizsza ér-
kezett Pont de Briguehez, a' hova a' maga hadi
szállását rendelte. Minden itt lévő Osztályos Ge-
nerálisok nálla ebédelték, és szokása ellen, két órá-
ig ültek asztalnái.

„Calais, Jan. 4-dikén. Az Első Konzúl tegnap délutáni egy óra tájban ide érkezett. A' hajóépítő műhelynek megfzemplélése után, bájött gyalog a' városba. Innét a' kikötőhelybe azon hajós feregnek megnézésére ment, a' melly B o u l o g n e felé evezvén, itten nyugodalom végett megállapodott vala: hanem a' Konzúl jelenléte által buzdittatván, 's a' kivezéshez azonnál ismét hozzá készülvén, magát, a' kikötőhely előtt éppen akkor elevező 22 hajókkal öfzfe tsatólta, 's így azután az egész 71 külömbkülömb apró hajókból álló csoport, útját B o u l o g n e felé tovább folytatta, az Első Konzúl pedig a' szekerebe bájlvén, negyedfél óra tájban B o u l o g n e felé vízfza indúlt. Itt egy szürke kaputban járt széllyel, s u b i n c o g n i t o ; leg kisebb tisztelettételt el nem fogadott.

A' Moniteurben ilyen levél jött - ki : — „

„Forditása egy levélnek, a' mellyet a' Jóniai hét szigetek' Modénai - szent - Dénes - Afzszonysága nevű hajójoknak Kapitánya, G i o F a z z i o l i , a' maga Konstantinápoly felé való evezése alkalmatosságával irt : — „Dec. 17-dikén, u. m. elindulásom után két napok mulva, útamat a' kedvező szélnek segedelmével szerentsésen folytathattam volna, ha 18-dikban 3 Anglus hadi hajókkal nem találkoztam volna, mellyek közül az Amazon nevű Fregát' Kapitánya, a' vezérlésem alatt lévő hajóra által jövéen, minden irásaimat elő kérte ; a' mellyeket jó rendben találván, azután a' hajós legényeinket kérdezte rendre, hogy nem találtatna-e közöttök Frantzia? Mindent jó rendben találván, az után két hajós legényeinket és evezőinálainkat kezdette, szépen és rútol, foggatni, hogy arra a'

vallástételre vehesse őket, hogy a' hajó és portéka, Frantzia tulajdon volna. Magam se menekedtem meg gorombáskodásáktól. Az Anglus Fregátra által vitettetvén, tsaknem erőszakkal való valla-
tást követtek ott el rajtam. Igy sem erhetvén. el tzel-
jokat, valóságos haramiáknak modjokra, a' Ko-
mendans 6 tiztekkal és 30 hajós legényekkel hoz-
zánk által jöven, kamaránknak dészkázatait fel-
törték, boros edényeinket rendre kofolgatták, egy
részint magokkal elvitték, eleségünknek is nagy
részit, valamint önnön fejer ruhánkat elvették —
egy szóval, az egész napot ilyen tengeri fosztoga-
tóknak foglalatosfágokkal töltötték el. — Szeren-
témnek tartom lenni — „

„Gio Fazzoli, Jóniai Kapitány.

A' Párisban tartózkodó Amériкаиak fé-
nyes vendégséggel innepelvén meg itt ezen új
esztendő, valami százig való fő személyek ebé-
deltek egygyütt. Jelen voltak, a' Külső Minister
Talleyrand, néhány más Ministerek, a' Státusta-
nátfosok felez számmal, 's több Generálisok. La-
Fayette is ott volt. Válogatott pohar- elközöné-
sek fordúltak elő, p. o: — A' Frantzia és Amé-
rikai Respublika; plántálódjon által örökség sze-
rént az a' megvilágosodott politika, a' melly a'
30-dik Aprilisi Kötést az alkudozó Követeknek dik-
tálta, az ő maradékaikra, és fundáljon örökös ba-
rátságot 's kereskedést a' két nemzetek között!
— Az 1800-dik estendő béli Kötés, a' melly a'
régi és új világ béli két nagy Respublikák között
felemelkedett politikai fellegzeteket elenyéztette;
ditsőség, békesség, és boldogság azoknak, a'
kik ezen Kötést eszközlötték! — Az 1803-dik est-

tendő béli Kötés, 's a' Státusnak azon emberei, a' kik abban dolgoztak; háládatosság és köszönet legyen ezeknek jutalmok! — A' nagy Philosophus és és nagy hazafi Jefferson, az Amerikai Szövetséges Státusok' Elölülője; Első Konzul Bonaparte, a' kinek a' Márs' mezéjén és kabinétumban egy formálog kitündöklő talentomai, tudálkozást és bámulást gerjesztett a' világon; a' Frantzia Ministerek, és az Amerikai Státusoknak Igazgatóik: hazájoknak hűségesen szolgálván, tartsák-fenn és előmenetelesítsék, a' két Respublika között való jó egygyetertéfi! — A' Louisianai lakosok, Frantzia országának tsetsemői, a' kik azon koloniát fűdálták, és a' kik mostanában az Amerikaikkal egy háznéppé lettek! — Ezeket a' jeles közöneteket, mind az a' Levingston nevű Amerikai polgár gondolta, a' kiről közelébb irtuk, hogy Londonba érkezett Párisból azon summának költsön lejendő felkérésere, a' mellyet az Amerikai Státusok Louisianaért ígértek a' Frantziáknak.

Páris, Jan. 8-dikán. Az Anglusok már most nyilvánosságosan szállítják a' St. Domingói Feketéeknek a' hadi készületeket. Hanem, vigyázzanak, hogy magok alá ne állának vermet. Gondolják meg azt, hogy az ő Jamaika szigetén találtató Fekete lakosaik között is mozgásban van a' támadásnak nyughatatlan lelke.“

Volt Caraman nevű Grófné, a' napokban mikor az Első Konzul éppen a' hintóból kiszállott volna, hozzá közelítvén, a' strázsák ellenzették ugyan odamenerelét, hanem az Első Konzul maga, eszébe véven mit akar, parantsólt, hogy bocsássák elő. A' Grófné kérése e' volt, hogy a'

férjje, a' ki nem régiben bizonyos fő Familia béli több személyekkel egyetemben Párisból elküldetett, jöhessen vizsgálja. — „Hát miért nem viselte tsendesen magát (kérdi az Első Konzúl)?” — „Tsak az ellenségei árulták - el (felel az afzfzony) de ő ártatlan. — „Ha úgy van a' dolog (mond ismét az Első Konzúl), igasság fog néki tétetödni. En megvizsgálatom a' dolgot.”

Spanyol Ország.

Kadix, Dec. 9 dikén. — Noha mi a' szerentsetlen Malagához igen közel vagyunk: az öket ostromozó Sárga-Hidegnek azonközben magunk között még eddig semmi nyomát észre nem vettük. Barcellonában jelenteni kezdette vala ugyan már magát: hanem szoross vigyázás lévén rá, nem terjedhetett tovább. Eppen ez a' betegség, ez a' Sárgahideg, vólt az, a' melly itt nállunk 1800 ban 15 ezer embert eltemetett. Az Anglusok, bor, punsch, és olaj által védelmezik magokat ellene, a' mellyel egész testeket jól meg dörgöltetik.

Ezen Malagai betegségnek, dögnek, Amérikában Sárga Hideg, Spanyol országban Fekete-Hányás, a' Frantziáknál Siami Hidegtelelés, a' neve. Nem a' beteghez való érés, hanem a' levegő ég által, ragad el. Ha a' beteg szobájában lévő ronlott levegőt befzívja az ember, rá ragad a' betegség. A' könnyen ingerlödő epéjü emberekre leg hamaráb elragad. Valósággal egy Amérikából jött hajó hozta ezen ostromt Malagába, 's a' hajós Kapitány gonofzsága okozta, hogy elterjedett. Ez, hogy a' tisztulásra rendeltetett hozzfzú idővesztéft (kontumatziát) elkerülhesse, hamiss bi-

zonyság levelet mutatott elő, 's tzeljät el is érte. Sőt azt is megnyerte, beteg lévén, hogy maga minden további várakozás nélkül a' szárazra kiszállhasson, a' hol nem csak maga, hanem a' tsolnakos, kinek házában feküdt, annak felesége, az Orvos a ki gyógyította, a' Pap a' ki a' halálra készítette, és 5 Spanyolok a' kik a' hajót megfoldozták, minnyájok a' Sárga Hideg' áldozatjaivá lettek. A' bé vett de ártalmas rendtartás szerént a' holt testek a' nyugóztató padon a' nézésre ki tétettek, 's azután az egygyik külső váras' templomába temették. A' döghalál azután leg előbb is ezen külső várasban ütötte ki magát, 's ugyan haton el onnét a' váras' több részeire is. Már 8 ezer emberek temették el, a' melly ostor egyedül csak az említett Kapitány' tsalárdkodásának a' következése. Igen magasztalnak a' Malagai lakosok ember szeretetiért egy Delestra nevű Fr. születésű Orvos Doktort, a' ki őket ezen inségekben nem csak hogy minden szemrefőre való tekintet nélkül, gazdagot szegént, egyenlő szorgalmatossággal, látogatja és orvászolja: hanem a' mitöbb, és igen követésre méltó, a' pénzt, mellyet a' gazdagoktól kap, a' szegényebbeknek osztogatja. — A' vároft még most is katonaság tartja körülvéve. A' betegség és halál azonközben, még kegyetlenkednek, és pusztítanak.

Török Birodalom.

Konstantzínápoly, Dec. 5-dikén. Minkelőtte az Anglus Követ Drummond, innét hazája felé útnak indúlt volna, még egy utolsó audientziát kért magának a' Császárnál 's a' Nagy vezérnél, mellyet megnyervén, eleikbe terjesztette,

hogy nem tsak a' Török Birodalom' java hanem ennekfelette a' nemzetek közönséges boldogsága, a' kereskedés is, szükségesképpen azt kívánnyák, hogy a' Porta az Egyiptomi Beyikkel való megbékéltést tovább ne halasztza. A' melly intés gyánithatóképpen foganatos vólt, minthogy a' nevezett Beyekkel való egygyezés az ólta lábra állott: mellynek summás feltételei annyiból állanak, hogy a' Török Császár minden megtörténteket felejdékenységbe enged menni, 's a' Beyeknek minden jussaikat, mellyekkel Egyiptomban a' Frantziáknak oda való kifzállások előtt birtanak, visszfa adja; ellenben a' Beyk is ígérík részekrül, hogy betses ajándékokat fognak Meccába küldeni, és magokat ahoz a' vám-syftemához tartják a' hozzájok evező kereskedők eránt, a' melly az Europai Hatalmalfágoktól közönségesen bévétetve van.

Utolsó Jegyzések.

Az Erlangai újság illendően mentegegi magát az 5 dik számú levelében, az eránt, hogy a' 4-dik számú újságában aztirta vólt: hogy a' Frantzia nagy expeditzió, végre valahára már most Jan. 2 dikán vagy 3-dikán meg fogna történni — még is, leg'alább e. h. 8-dika előtt, semmi sem lett belölle. Azt mondja az író, hogy nem hazudott, mivel hogy ő úgy adta a' dolgot olvasóinak, a' mint a' maga Párisi levelezőjétől, még pedig drága pénzen, vette. — Ez az újságírók' közönséges mentsége.

Ezen Erlangai levélben olvassuk továbbá, hogy az Anglus Országglózfék végezetre tsakugyan megnyervén a' maga részére a' Portát, a' Középtengeren lévő Nelson hajós seregének egy része a' Török hadi hajókkal fogná magát özfize tsatólni.

* *

Néhány, Magyar Országban lévő pusztáknak, árendába leendő bortsáttatásokat illető Tudósítás.

Egy, December' 16-dikán kiadatott Fels. Udvari Dekretom szerént, méltóztatott ő Felsege rendelni, hogy az Arad Vármegyében fekvő, vőlt Modenai Kamarális uradalmakban találtató széles kiterjedésű puszták, Szionda, Balsaraga, Kappa, Damiratos, Nagy Kamarás, Kunagoth, Bandhegyes, Földvár, Apacza, Bodzas. Medgyes, és Bankutta, ennekutánna a' Béts várossa számára kívántató vágómarha' szolgáltatásra fordittassanak, és az 1804-dik elztendőben Mártzius 15ő napján Budán a' Magyar Udv. Kamaránál tartandó közönséges kotyavetye által, árendába bortsáttassanak. E' tehát ezen végre közönségesé tétettetik, oly megjegyzéssel, hogy a' Bankuttai pusztának az a' része, a' melyet Siklo Kamarális helysége az emlékezett előtt való idők őlta alárendában bir, ide nem tartozik; és hogy azon feltételek, a' mellyek alatt a' nevezett puszták árendába fognak bortsáttatni, valamint a' Magy. Udv. Kamaránál, úgy szintén a' Petskai Kamarális Præfektúránál is, a' megnézés végett mindeneknek eleikbe terjesztetnek. Kiadatott az Alsó Aufriai Cs. Kir. Kormányozófzék által. Költ Bétsben Dec. 22-dikén 1803-ban. — „

Gróf Purgstall Wentzel,
Titoknok.

Jelentés.

Egyébb új könyvekkel együtt következő izfmű is jött ki mostanában nállam:

Protestáns köz emberek Olvasó könyve, a' udvari és falusi Magyar Protestáns köznépnek 's különösen az alsóbb Oskolában tanuló Ifjúságnak hasznára készítettett, D. Seiler Fridrik György munkája szerint.

Mintthogy ezen könyv titulusának nyomtatásában első jelentésemkor tetemes hiba esett, 's mintthogy ezen munkának fontos foglalatja az érdeemes közönségnek vele bővebben való megesmerkedést megérdemli: azért nem leszűz szükségtelen itt még egy szóval róla emlékezni. A' híres Seiler ezen könyvét egy nemes szívű Minister' parancsolatjára írta, több Tudósok legedelmével, mindent bé akarván abba foglalni, a' mit a' Valláson kívül szelid tudományokból a' köznép értelmének világosítására 's szívének jobbitására erányosnak tartott. Ezen munka Német országban közönséges kedvességet nyert 's számtalan Oskolákba Tanító és Olvasó - Könyvnek bévétettetett, 's ugyan illy reménység alatt jelent meg magyarul is. Annak fordítója, vagy inkább Magyar országhoz alkalmaztatója Tiszt. Kis János, N. Dömölki Prédikátor Ur, a' ki már egyéb munkáiról is esméretes a' két M. Haza előtt. Mit foglaljon a' könyv magában, azt némi némüképpen annak mutató táblájából is lehet látni, mellyet ugyan azért ide kívánok iktatni. I. A' föld' leírásának rövid summája. — Tsak igen röviden és summásan. II. Oskoláknak és jó erköltsnek regulái. — Az erköltsi tudománynak fontosabb regulái itt kellemetes történetetskékbe 's atyai intésekbe vagynak foglaltatva. III. Az értelemnek és az emének gyakorlásai. — Hogyan kellellék ezt tenni, regulák is példák is adattatnak. — IV. A' Természet tudománynak

fümmája. — Ez büyetske és szint olly kellemetes, mint hasznos tikkely. — V. Az égi testekről és az idő számlálásról. Tsak a' legszükségesebb esméretek adattatnak elő. VI. A' mezei és házi gazdaságról. — Ez a' rész alkalmasint kiterjed, 's szép oktatásokat ad. VII. Külömbkülömbféle jó tanátsak, miképp kellelsék egyik 's másik szükség idején magán segíteni. — A' szükségben segítő könyv számára. VIII. A' leg közönségesebb babonákról. — Azoknak rövid megtzáfólasa. IX. Magyar Ország történeteiről. X. A' Magyar Törvénynek rövid summája. — Ezt a' részt egy értelmes Prókátor készítette, ki előtt Kövi Urnak ezen tárgyról szóló esméretes könyvetskéje sem volt esméretlen. XI. Rövid oktatás, miképpen kellelsék leveleket írni és más aprólékos írásokat készíteni. Ez is tsak igen rövid tikkely, és tsak a' köznéphez van szabva. —

Egyébb eránt már ebből is lehet látni, hogy a' könyvnek nem tsak a' gyermekek, hanem a' megnőtt emberek is, sőt nem tsak a' tulajdonképpen való közemberek, hanem mások is vehetik hasznát. — Arról is foglaltatik benne egy kis rövid oktatás, miképp vehetik a' Szülék és Tanítók legjobban hasznát. 8. Az árra 40 kr.

Gróf Gvadányi József Urnak, a' Világnak közönséges Hiáoriája. VI. Darab. in 8. maj. 6 for. 15 kr. Ez a' munka a' mi időnkig fog folytatattatni. Annak folytatását, egy a' két M. Haza előtt több jeles munkáiról esméretes Túdós ember magára vállalta, a' mint is annak hetedik darabjába foglalatoskodik.

Montague Mihály' külömbkülömbféle Tárgyak fe-
lől való gondolatjai és vélekedései Magyar kön-
tösben. Nagy Tóth József által. 8. 40 kr. Ez
a' Montague vólt egy a' leghirelebb Frantzia
Tudósok közül, és az ő különös vélekedéseivel
minden pallérozott Nemzeteknél ésméreteffé tet-
te magát.

Saltzmann Christian' Erköltsi kezdő könyve, véle-
való hafznos élésre szükféges Bévezetéffel egybe,
mellyet a' Gyermekek' kedvekért Magyarra for-
ditott Bersi Mihály. 8. 40 kr. Ezen könyvnek
a' tzelja, a' mint maga mondja az Autor, ez,
hogy miképpen lehessen 's kelleffen, hat, 15
nyóltz esztendő Gyermekekben, jobb móddal
felébbrefzteni, a' belső nemesebb érzést és jó iz-
lést.

Emberi indulatok' Tüköre, rész szerént igaz, rész
szerént költött történetekben. Nagy rézint La-
fontaine után. 8. 45 kr. egy szép rézre metz-
tzett képpel. A' Történetek ezek: I. A' Hálá-
datosság. II. Madéra szigetének fel találása. III.
Egy vigyázatlanságnak rettenetes következése.
IV. Morayzela, Granadai Szultánné, Szeretseny
történet. V. A' lélekbe járó kérdés. VI. A'
legnemesebb szívű ember. VII. A' három Grá-
tziák. — Lehetetlen ezeket a' szép történeteket
érezékenység és rézsvétel nélkül olvasni.

P o s o n b a n, Jan. 1-ső napján, 1804 ik esztend.

W é b e r S i m o n P é t e r.